

การพัฒนาโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือเพื่อยกระดับทักษะอาชีพตอบสนอง
ความต้องการพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี

Development of the Vocational Craftsmanship Program to
Enhance Professional Skills Based on the Needs of the Southern
Border Provinces Kanchanaphisek Pattani Technical College

ธนเดช นวลเจริญ

Thanadech Nualcharoen

ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกปัตตานี อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี 94170

Director Kanchanaphisek Pattani Technical College, Pattani 94170

Corresponding Author:E-mail: Thanadech@gmail.com

Received: 28 April 2025; Revised: 4 June 2025; Accepted: 13 June 2025

บทคัดย่อ

โครงการ “อาชีวะสร้างช่างฝีมือ” เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาทักษะวิชาชีพของแรงงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ โดยมุ่งเน้นการยกระดับสมรรถนะของช่างฝีมือให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โครงการนี้ดำเนินการโดย วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี ภายใต้แนวคิด Vocational Skilled Craftsman Development Project (VSCDP) ที่เน้นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติ การพัฒนาทักษะเชิงเทคนิค และการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนผ่านการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ภาครัฐ และภาคธุรกิจ โครงการมุ่งเน้นการสร้างบุคลากรที่มีทักษะสูง ผ่านหลักสูตรที่ทันสมัย การฝึกอบรมภาคปฏิบัติที่เข้มข้น และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีศักยภาพในการทำงานจริงในอุตสาหกรรม ตลอดจนสามารถเป็นผู้ประกอบการที่มีคุณภาพ ผลลัพธ์ที่คาดหวังคือการเพิ่มโอกาสการจ้างงาน การยกระดับคุณภาพชีวิตของแรงงานในท้องถิ่น และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนใต้

คำสำคัญ : อาชีวศึกษา การพัฒนาช่างฝีมือ สมรรถนะวิชาชีพ ตลาดแรงงาน จังหวัดชายแดนใต้

Abstract

The Vocational Skilled Craftsman Development Project (VSCDP) is a key initiative guideline for enhancing vocational skills among the workforce in Thailand's southern border provinces. This project implemented by Kanjanaphisek Technical College Pattani focuses on upgrading the competencies of skilled craftsmen to meet labor market demands. It emphasizes hands-on training, technical skill development, and capacity building through an integrated collaboration between educational institutions, industries, and businesses.

The project aims to produce highly skilled professionals through modern curricula, intensive practical training, and digital technology integration. Graduates are expected to acquire industry-relevant skills and entrepreneurial capabilities, equipping them for employment in various sectors or self-employment. The anticipated outcomes include increased job opportunities, improved livelihoods for local workers, and strengthened economic growth in the southern border provinces.

Keywords : vocational education, skilled craftsman development, professional competencies, labor market, southern border provinces

บทนำ

โครงการ “อาชีวะสร้างช่างฝีมือ” เป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญที่ภาครัฐและสถาบันการศึกษาให้ความสำคัญ โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพแรงงานและสร้างโอกาสการจ้างงานให้กับประชากรในพื้นที่ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี เป็นหนึ่งในสถาบันที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นสมรรถนะ (Competency-Based Training: CBT) และการฝึกงานร่วมกับสถานประกอบการ (Work-Integrated Learning: WIL) [1, 2] นอกจากนี้ งานวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ [3] และรายงานของ European Centre for the Development of Vocational Training [4] ยังระบุว่า การเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะเฉพาะทาง โดยอิงจากความต้องการของอุตสาหกรรม เป็นแนวทางที่ช่วยเพิ่มอัตราการจ้างงานของนักศึกษาสายอาชีพได้อย่างมีนัยสำคัญ การศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์แนวทางการดำเนินโครงการปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชนและเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น โดยเน้นกรณีศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี ซึ่งเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้วิชาชีพในพื้นที่ชายแดนภาคใต้

พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีความสำคัญแต่ยังคงเผชิญกับปัญหาความยากจน อัตราการว่างงานสูง และความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ [5] ระบุว่า อัตราการว่างงานในพื้นที่สูงถึง ร้อยละ 3.8 ซึ่งมากกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่ ร้อยละ 1.2 นอกจากนี้ ร้อยละ 60 ของครัวเรือนในพื้นที่ยังมีรายได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ทำให้การพัฒนาทักษะอาชีพเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม [6] ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพและการศึกษาเพื่อความมั่นคงของประเทศ โดยทรงเน้นให้ประชาชนพึ่งพาตนเอง มีทักษะในการประกอบอาชีพ และสามารถพัฒนาชุมชนของตนเองให้เข้มแข็งได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการศึกษาอาชีวะในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาแรงงานฝีมือในพื้นที่ชายแดนใต้ ตลอดหลายปีที่ผ่านมา วิทยาลัยได้ผลิตช่างฝีมือที่มีคุณภาพซึ่งสามารถประกอบอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่นได้ นักศึกษาหลายคนมาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย แต่สามารถพัฒนาทักษะจนสามารถมีอาชีพที่มั่นคงหลังจากสำเร็จการศึกษา ตัวอย่างเช่น นักศึกษาในสาขาช่างยนต์และช่างไฟฟ้าได้เข้าร่วมโครงการฝึกงานกับบริษัทเอกชน และบางส่วนสามารถเปิดกิจการของตนเองได้ ส่งผลให้เศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น และลดอัตราการว่างงานในพื้นที่ [7]

ดังนั้น การพัฒนาโครงการอาชีพสร้างช่างฝีมือเพื่อยกระดับทักษะอาชีพตอบสนองความต้องการพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อให้โอกาสทางการศึกษาและอาชีพแก่เยาวชนที่ขาดแคลน โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาความยากจนและความไม่มั่นคง โครงการนี้เน้นการพัฒนาแรงงานฝีมือที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว [8] ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการและการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน

1. แนวทางการพัฒนาทักษะอาชีพในโครงการอาชีพสร้างช่างฝีมือ

การพัฒนาทักษะอาชีพเป็นปัจจัยสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานที่มีการแข่งขันสูง โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนใต้ที่เผชิญกับความท้าทายด้านเศรษฐกิจและสังคม โครงการอาชีพสร้างช่างฝีมือที่วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี ได้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานผ่าน 4 แนวทางหลัก ประกอบด้วย

(1) **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะ** ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะไปใช้จริงในสถานประกอบการ ลดช่องว่างระหว่างการศึกษาและการทำงาน งานวิจัยของ [9] ระบุว่าหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้เรียนได้รับการฝึกฝนในสถานการณ์จริง ไม่ต้องพึ่งพาทฤษฎีมากเกินไป

(2) **การฝึกอบรบร่วมกับภาคอุตสาหกรรม** ที่ช่วยเพิ่มประสบการณ์และพัฒนาทักษะตามมาตรฐานของภาคอุตสาหกรรม งานวิจัยโดย [10] ชี้ให้เห็นว่าความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับอุตสาหกรรมช่วยสร้างโอกาสในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในตลาดแรงงาน อีกทั้งการศึกษาของ [11] พบว่า การทำงานร่วมกับอุตสาหกรรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถฝึกฝนทักษะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) **การส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ** โดยให้การสนับสนุนด้านทักษะธุรกิจและโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน งานวิจัยของ [12] แสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมทักษะทางธุรกิจช่วยให้เยาวชนมีแนวคิดในการสร้างธุรกิจและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองตลาด ขณะที่การศึกษาของ [13] พบว่า การเรียนรู้ด้านผู้ประกอบการในหลักสูตรอาชีพช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและพัฒนาผู้ประกอบการรายใหม่

(4) **การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม** เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยของ [14] ชี้ให้เห็นว่าการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบอัตโนมัติในหลักสูตรช่วยเพิ่มขีดความสามารถของนักศึกษาในการทำงานในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง

แนวทางเหล่านี้ช่วยเพิ่มศักยภาพให้แก่แรงงานในพื้นที่ชายแดนใต้ ส่งเสริมโอกาสในการประกอบอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้เติบโตอย่างยั่งยืน ทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมทั้งในฐานะแรงงานที่มีคุณภาพและผู้ประกอบการที่สามารถสร้างธุรกิจของตนเองได้

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการอาชีพสร้างช่างฝีมือ

โครงการอาชีพสร้างช่างฝีมือในพื้นที่ชายแดนใต้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักศึกษา และส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการประกอบด้วย

1) ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ซึ่งช่วยเสริมสร้างโอกาสให้นักศึกษาได้รับการฝึกงาน และการสนับสนุนด้านทรัพยากร

2) ความพร้อมของบุคลากรการศึกษา ที่มีทักษะทั้งด้านวิชาการและการฝึกปฏิบัติ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักศึกษา

3) แรงจูงใจของนักศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทักษะและความสามารถในการปรับตัวเข้ากับตลาดแรงงาน

4) สภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ที่มีบทบาทในการสนับสนุนโอกาสการจ้างงานและการเป็นผู้ประกอบการในพื้นที่

ผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการสามารถสรุปได้เป็นสี่ด้านหลัก ได้แก่ 1) นักศึกษามีทักษะที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ช่วยเพิ่มโอกาสในการจ้างงาน 2) การเพิ่มโอกาสในการเป็นผู้ประกอบการ ผ่านการพัฒนาทักษะธุรกิจและการบริหารจัดการ 3) ผลกระทบต่อชุมชน ที่ช่วยลดอัตราการว่างงานและกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น และ 4) การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น ผ่านการพัฒนาแรงงานที่มีทักษะสูง ซึ่งช่วยดึงดูดการลงทุนและเพิ่มขีดความสามารถของอุตสาหกรรมในพื้นที่

ดังนั้น ความสำเร็จของโครงการอาชีพสร้างช่างฝีมือจึงขึ้นอยู่กับกระบวนการปัจจัยเหล่านี้อย่างเป็นระบบ โดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ การพัฒนาคุณภาพของบุคลากรการศึกษา การสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษา และการสนับสนุนจากสังคมและเศรษฐกิจในพื้นที่ ล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการส่งเสริมการจ้างงาน การพัฒนาอาชีพ และการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนใต้ในระยะยาว

รูปแบบการพัฒนาโครงการอาชีพสร้างช่างฝีมือเพื่อยกระดับทักษะอาชีพ ตอบสนองความต้องการพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

“Vocational Skilled Craftsman Development Project” (VSCDP) ภาพที่ 1 เป็นกรอบแนวคิดเชิงกลยุทธ์ในการออกแบบและดำเนินโครงการด้านอาชีพศึกษา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาช่างฝีมือที่มีทักษะสูง เพื่อรองรับ ความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รูปแบบนี้ได้รับการออกแบบโดยคำนึงถึงแนวทางการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง การบูรณาการองค์ความรู้ด้านเทคนิค และการเสริมสร้างศักยภาพ ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ อันจะนำไปสู่การพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพและสามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงาน

องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบ VSCDP

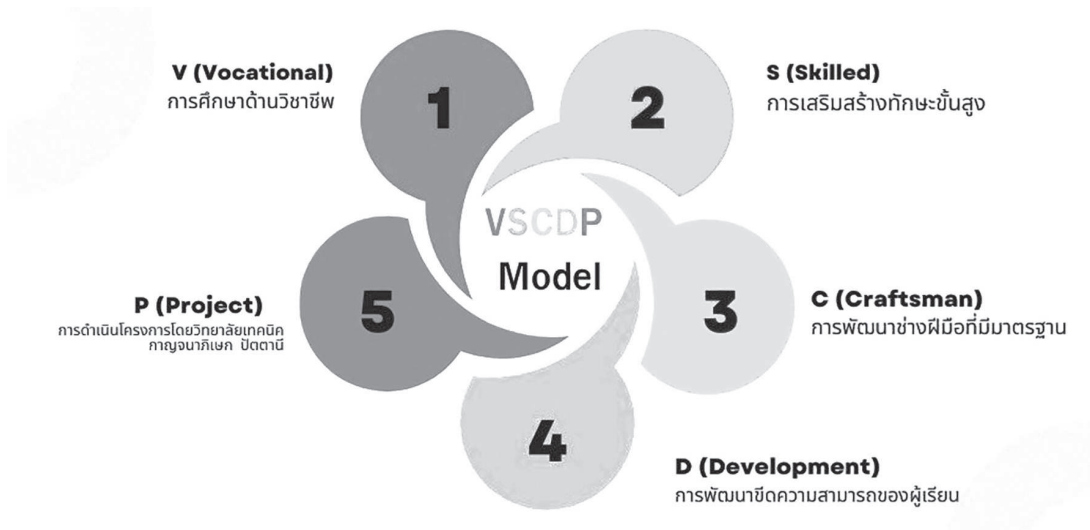
1. V (Vocational) - การศึกษาด้านวิชาชีพ มุ่งเน้นการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะในสายอาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนสำหรับการประกอบอาชีพและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. S (Skilled) - การเสริมสร้างทักษะขั้นสูง มุ่งเน้นการฝึกฝนให้ผู้เรียนมีทักษะที่สูงขึ้น รวมถึง ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในสายอาชีพได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

3. C (Craftsman) - การพัฒนาช่างฝีมือที่มีมาตรฐาน ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ในภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความพร้อมในการทำงานอย่าง มีประสิทธิภาพ

4. D (Development) - การพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียน มุ่งเน้นการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยใช้แนวทางที่เป็นระบบและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรม

5. P (Project) - การดำเนินโครงการโดยวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี โครงการนี้ดำเนินการโดยวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก ปัตตานี ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทักษะอาชีพของนักศึกษา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจในพื้นที่

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือเพื่อยกระดับทักษะอาชีพ
ตอบสนองความต้องการพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

รูปแบบ VSCDP มีเป้าหมายหลักในการสร้างและพัฒนาช่างฝีมือที่มีทักษะสูง เพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงการยกระดับคุณภาพของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ด้วยแนวทางการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง การบูรณาการองค์ความรู้ทางเทคนิค และการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

สรุป

โครงการ “อาชีวะสร้างช่างฝีมือ” มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาทักษะวิชาชีพของแรงงานในจังหวัดชายแดนใต้ให้มีคุณภาพสูง ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน โดยใช้แนวทาง การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ การฝึกงานจริง และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และทักษะเชิงเทคนิคหลักสูตรของโครงการถูกออกแบบให้เชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจในพื้นที่ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการเป็น ผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างธุรกิจของตนเอง ซึ่งช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น โครงการนี้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาแรงงานฝีมือผ่านการเรียนรู้ที่ทันสมัย เน้นทักษะที่ใช้งานได้จริงส่งเสริมทั้งการจ้างงานและการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจะช่วยยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดชายแดนใต้ให้เติบโตอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- [1] OECD. (2023). *Spotlight on vocational education and training: Findings from Education at a Glance 2023*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/acff263d-en>
- [2] OECD. (2023). *Building future-ready vocational education and training systems*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/28551a79-en>
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (4 พฤศจิกายน 2567). สอศ. *ปัจจัยระดับอาชีวศึกษา ปี 2568 ด้วย 8 ยุทธศาสตร์ “ทำได้ ทำทันที” สร้างคนคุณภาพสู่โลกอนาคต*. <https://shorturl.asia/SpykG>
- [4] CEDEFOP. (2022). *Comparing vocational education and training qualifications: towards methodologies for analysing and comparing learning outcomes*. Luxembourg: Publications Office. Cedefop reference series, No 121. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/939766>
- [5] สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *รายงานสถานการณ์เศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย*. <https://www.nesdc.go.th>
- [6] UNESCO. (2021). *Education for sustainable development: Southern Thailand case study*. <https://www.unesco.org>
- [7] Moktan, S., & Patrinos, H. A. (2021). Vocational training and labor market outcomes in the Philippines. *International Journal of Educational Development*, 87. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev. 2021.102501>
- [8] Gessler, M., & Siemer, C. (2020). Umbrella review: Methodological review of reviews published in peer-reviewed journals with a substantial focus on vocational education and training research. *International Journal for Research in Vocational Education and Training*, 7(1), 91–125. <https://doi.org/10.13152/IJRVET.7.1.5>
- [9] Rajamanickam, S., Che’ Rus, R., Abdul Raji, M. N., Mina, H., & Vebrianto, R. (2024). Global trends in vocational training education: A bibliometric analysis. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*, 8(12), 4548–4564. <https://doi.org/10.47772/IJRISS.2024.8120382>
- [10] Department of Technical and Vocational Education. (2022). *Annual report on vocational education and employment outcomes in southern Thailand*. Ministry of Education. <https://edu-south.go.th/>
- [11] Wu, Y., & Hu, Y. (2022). *The impacts of highly resourced vocational schools on student outcomes in China*. *China & World Economy*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1111/cwe.12358>
- [12] Satar, A., & Sultana, S. (2018). Linking vocational education to labor market needs: Bridging the education-employment gap. *Journal of Vocational Education Research*, 10(3), 250-265. <https://shorturl.asia/Oy2ge>
- [13] Su Jung Choi, Jin Chul Jeong, Seoung Nam Kim. (2020). Impact of vocational education and training on adult skills and employment: An applied multilevel analysis. *Journal of Economic Development*, 45, 123-135. <https://shorturl.asia/M9zWG>
- [14] Salas-Velasco, M. (2023). Vocational education and training systems in Europe: A cluster analysis. *European Educational Research Journal*, 23(3), 1–20. <https://doi.org/10.1177/1474904 1221151189>